

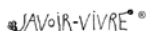
Ana Trigo

BIJUTERII IMPERIALE

ISTORIA SECRETĂ A CELOR MAI
ENIGMATICE NESTEMATE ALE LUMII
ȘI A PERSONALITĂȚILOR CARE LE-AU PURTAT

traducere din limba spaniolă de
CORNELIA RĂDULESCU

Colecție coordonată de Dana MOROIU

Ana María Trigo Alonso

JOYAS MALDITAS. Historia secreta de las gemas
más enigmáticas del mundo y de las mujeres que las poseyeron

© Ana María Trigo Alonso, 2024

Translation rights arranged by IMC, Agencia Literaria S.L.
and Instituto de Asesores S.L..

All rights reserved.

Toate imaginile tipărite în această lucrare aparțin domeniului public
și au fost furnizate de „Instituto de Asesores S.L.” reprezentat de
„IMC, Agencia Literaria S.L.”

© Baroque Books & Arts®, 2025

Imaginea copertei: William Larkin, *Susan Villiers, Countess of Denbigh*,
detaliu, 17th century (oil on canvas)

© Parham House/Nick McCann / Bridgeman Images

Conceptie grafică © Baroque Books & Arts®

Lector: Nicoleta Valentina Arsenie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TRIGO, ANA

Bijuterii imperiale : istoria secretă a celor mai enigmatice nestemate ale lumii

și a personalităților care le-au purtat / Ana Trigo;

trad. din lb. spaniolă de Cornelia Rădulescu. -

București: Baroque Books & Arts, 2025

Conține bibliografie

ISBN 978-630-6522-63-7

I. Rădulescu, Cornelia (trad.)

94

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Niciun fragment din această lucrare și nicio componentă grafică nu pot fi reproduse
fără acordul scris al deținătorului de copyright, conform Legii Dreptului de Autor.

CUPRINS

A fost odată.....	9
1. DIAMANTUL HOPE	15
Minele din Kollur.....	16
La curtea Franței	21
Marele furt al mileniului.....	27
Anglia: anii întunecați. La curtea lui George al IV-lea	35
Familia Hope	38
Diamantul în Statele Unite	42
Cartier și blestemul familiei McLean	45
Sfârșitul blestemului? O viață nouă la Smithsonian.....	49
2. KOH-I-NOOR: DIAMANTUL BLESTEMAT	
AL REGINEI VICTORIA	52
Nestemata lui Krishna.....	52
La curtea Imperiului Mogul.....	53
Prin sânge și bătălii.....	58
Ultimul mare maharajah.....	60
Diamantul infam al reginei	62
Diamantul Negru Orlov sau Ochiul lui Brahma.....	67
Marea enigmă a diamantelor negre	69
Ochiul lui Brahma?.....	74
Diamantul în secolul XX	79
Ultima enigmă a lui Black Orlov	83

3. DIAMANTUL ALB AL LUI ORLOV	85
Originile obscure ale diamantului Orlov	89
Darul contelui Orlov	91
O prințesă germană la curtea Rusiei.....	93
Diamantul Orlov în timpul Revoluției Ruse.....	99
Identitatea secretă a diamantului Orlov.....	100
Steaua Kremlinului.....	104
4. COLIERUL REGINEI MARIA ANTOANETA:	
ORIGINEA REVOLUȚIEI FRANCEZE.....	105
Originea.....	107
Pionul reginei	108
O prințesă în zdrențe.....	111
Prietenii periculoase	114
O întâlnire secretă cu regina Franței	116
Lovitura colierului.....	117
„Sire, voi plăti totul“	120
Procesul	123
Blestemul colierului.....	126
5. SAFIRUL MOV DE LA DELHI: BIJUTERIA	
BLESTEMATĂ DE LA MUZEUL DE ISTORIE	
NATURALĂ DIN LONDRA.....	130
O origine pătată cu sânge	131
O victimă nepotrivită	133
Secretele muzeului.....	137
6. ENIGMA PERLEI PEREGRINA	139
Misterul celor trei perle.....	140
Peregrina la curtea Spaniei	145
Peregrina și Joseph Bonaparte	150
Peregrina la Hollywood.....	154
7. RUBINUL PRINȚULUI NEGRU	161
Mica „minciună“ a Rubinului Prințului Negru	162
Trădarea lui Petru I cel Crud.....	164
Prințul Negru	167

Un talisman, dar și un blestem pentru regi	171
Coroana reginei Victoria.....	173
8. DIAMANTUL REGENT: SECRETUL SPADEI LUI	
NAPOLEON BONAPARTE.....	178
De la Madras la Londra	180
Regentul la curtea Franței.....	183
Regentul în cea de-a Treia Republică.....	189
Despre licitații, nașiști și compartimente secrete.....	192
9. DIAMANTUL SANCY: BIJUTERIA BLESTEMATĂ	
A FAMILIEI ASTOR.....	197
Marele diamant Balle de Flandra la curtea franceză	198
Talismanul ducilor de Burgundia.....	203
Seniorul de Sancy.....	206
Decăderea regelui Carol I al Angliei	208
Prințul Pavel Nikolaevici Demidov	210
Diamantul blestemat al familiei Astor.....	213
10. INELUL CU OPAL AL BOURBONILOR	217
Opalul: piatra blestemată prin excelență.....	218
„Blestemul“ contesei de Castiglione	221
Alfonso al XII-lea, regele romantic.....	224
Blestemul inelului cu opal.....	229
Misterul inelului de la Catedrala Almudena.....	232
11. TIARA PIERDUTĂ A ROMANOVILOR.....	235
„Tzarevna“ Maria Fiodorovna	237
Ultimii țari ai Rusiei	240
Ultima tiară a Romanovilor.....	247
Mulțumiri.....	251
Bibliografie.....	253

4. Portret al lui Ludovic al XIV-lea, Regele Soare, de Hyacinthe Rigaud (1700-1701). Palatul Versailles.

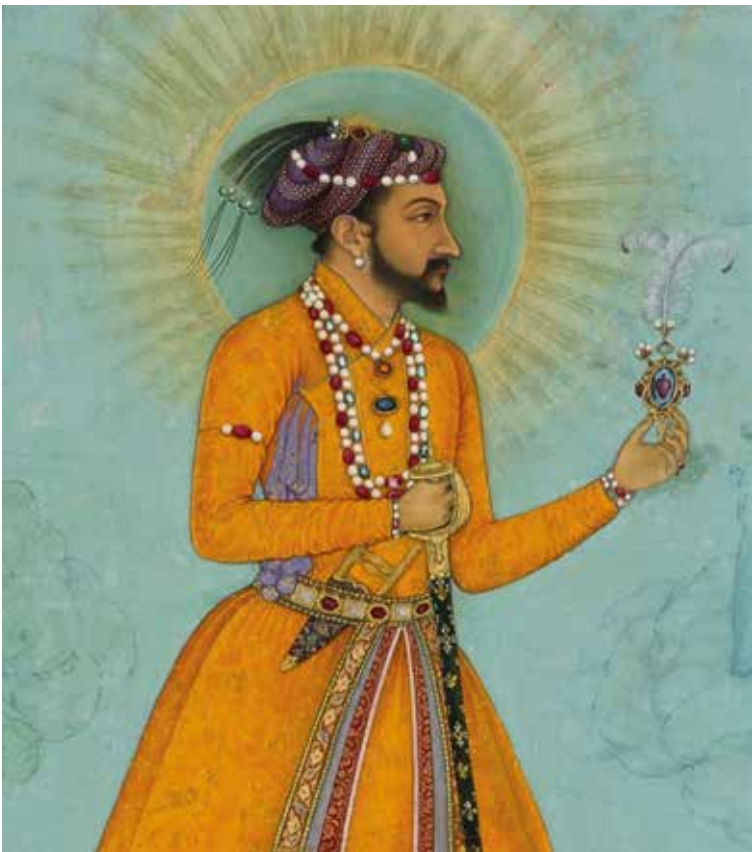

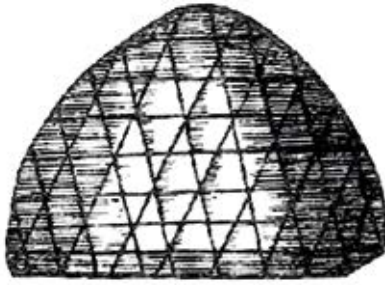
5. Portret al Mariei Antoaneta, de Marie-Louise-Élisabeth Vigée-Lebrun (1783).

16. Babur împreună cu fiul său, Humayun. Pictură în stil persan (circa 1650).

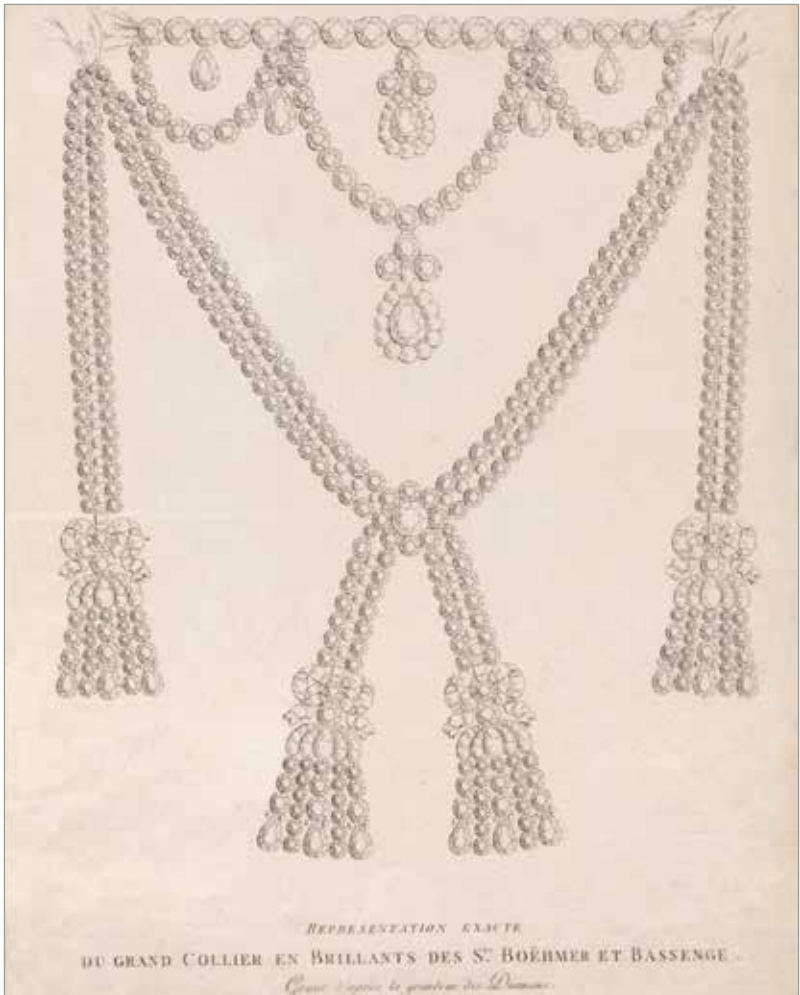
17. Portret al lui Sha Jahan, realizat de Bichitr (circa 1630).
Chester Beatty Library, Dublin.

25. Desen realizat de Tavernier care înfățișează Marele Diamant identificat ca Marele Mogul.

26. Gravură a colierului Mariei Antoaneta după desenul original al bijutierilor Boehmer și Bassenge.

REPRESENTATION EXACTE
DU GRAND COLLIER EN BRILLANTS DES Srs BOEHMER ET BASSENGE.

Cette gravure a été faite par le graveur des Diamants.

27. Portret (neconfirmat) al lui Jeanne de Valois, de Marie Louise Élisabeth Vigée Lebrun (circa 1780).

32. Portret ecvestru al lui Filip al III-lea, de Diego Velázquez (1634-1635). Regele poartă Peregrina la pălărie. Muzeul Prado.

39. Filip al V-lea și Elisabeta de Parma. Regina poartă Peregrina în chip de podoabă pe rochie, împreună cu alte două perle. Pictură în ulei de Louis-Michel van Loo (circa 1743). Muzeul Prado.

40. Familia lui Carol al IV-lea (1800), Madrid. Tabloul cunoscut și ca *Familia*. Goya a situat-o pe regina Maria Luisa de Parma în centrul tabloului, astfel ca privirea și lumina să cadă direct pe ea. Regina poartă pe piept perla Peregrina. Muzeul Prado.

44. Bijuteriile coroanei ruse expuse pentru vânzare.

„Dorința de frumusețe – nu cataclismele, nici migrațiile,
nici războaiele, nici imperiile, nici regii, nici profeții – este
ceea ce ne impulsionează și ne modelează.
Ceea ce mișcă lumea ne mișcă și pe fiecare dintre noi.
Istoria lumii este istoria dorinței.”

AJA RADEN, *Stoned*

A FOST ODATĂ...

Toate obiectele frumoase au povestea lor, dar în ceea ce privește bijuteriile blestemate povestea e întunecată, sinistă și fascinantă. O istorie întrețesută cu mitul și legenda și povestită într-un limbaj care depășește cu mult cuvintele.

Fiecare nestemată care apare în această carte ascunde o taină, ceva necunoscut. Unele, precum diamantul Hope sau Koh-i-Noor, au fost studiate, examinate și analizate în profunzime, despre ele s-au scris cărți și articole academice, au apărut într-o infinitate de știri de presă și documentare. Chiar și așa, nu știm totul despre ele, rămân multe întrebări fără răspuns și fiecare nouă descoperire vine la pachet cu un nou mister la care nici nu ne gândisem până atunci.

Iar despre altele, pur și simplu nu știm nimic. Au ajuns la noi ca scoase din pălăria unui iluzionist și tot ce putem face este să elaborăm teorii, mai mult sau mai puțin fundamentate, și să continuăm să căutăm sperând ca, într-o bună zi, în vreo arhivă prăfuită, să apară un document vechi sau o fotografie uitată care să aducă un pic de lumină și să ne pună pe făgașul corect.

Am știut că trebuia să scriu această carte într-o seară rece de ianuarie de acum câțiva ani. Pe atunci lucram ca evaluatoare de artă și antichități pentru o casă internațională de licitații și, ca de obicei, evaluam o colecție particulară de picturi, artă decorativă și bijuterii.

Ca specialistă în domeniul meu, m-am obișnuit să las obiectele să-mi vorbească, să-mi spună povestea lor: cum și când au fost create și de cine, cine au fost proprietarii lor, unde s-au aflat și pentru cât timp, cât de bine sau rău au fost tratate. Sunt date importante pentru catalogarea și evaluarea unei piese și, cu anii care aduc experiență, am învățat să le descifrez; altă soluție nu există, pentru că proprietarii ignoră de regulă mare parte din aceste informații, ba uneori chiar încearcă să le ascundă sau să le falsifice.

În seara aceea, după ce am făcut fotografiile și am luat notițe în vederea evaluării unor tablouri și mobile vechi, proprietărea mi-a arătat niște bijuterii pe care voia să le pună în vânzare. Printre acestea, o brățară splendidă „de cerere în căsătorie” în stil Art Déco cu smaralde și diamante. Numai că brățara asta, mi-a spus ea în timp ce o scotea cu grijă din etuiul original, era specială. De mult timp nicio femeie din familie nu o mai purta pentru că, după o serie de nenorociri, ajunseseră la concluzia că era aducătoare de ghinion. M-am arătat mirată și neîncrezătoare, și atunci mi-a relatat o lungă istorie de necazuri în dragoste, trădări și pierderi, care, pare-se, aveau legătură cu bijuteria, drept care nu o mai purtaseră.

Mai târziu, în timp ce conduceam spre casă, povestea m-a obsedat. Cunoșteam deja legenda altor bijuterii faimoase „blestemate”, precum diamantul Hope sau Perla Peregrina. Să fi fost mai multe? Astfel că, așa cum procedez mereu când vreau să aflu mai mult despre un subiect sau altul, m-am hotărât să cumpăr toate cărțile care tratau această temă. Surpriză... nu existau. Nici în spaniolă, nici

în engleză. Și-atunci mi-am zis să scriu eu una pe o temă atât de fascinantă.

Nu a fost deloc ușor. Am consultat o cantitate uriașă de documente: tratate de gemologie, istorie și istoria artei, cataloage de muzee și case de licitație, articole academice, documente de arhivă, scrisori, jurnale, dosare de presă și fotografii. Multe dintre sursele cercetate (toate de absolută încredere) se contraziceau între ele în ceea ce privește datele obiective, care trebuiau să fie clare, dar nu erau. Drept care, m-am văzut silită să verific fiecare referință, chiar dacă proveneau din surse demne de încredere.

Multe publicații specializate în gemologie și istorie (unele foarte prestigioase) conțin informații eronate sau de-a dreptul false, care nu stau în picioare după o cercetare simplă. Practic, toate se mulțumesc să repete articole publicate anterior, fără să ia în considerație ultimele cercetări și descoperiri. De exemplu, în cazul uneia dintre aceste bijuterii blestamate a fost de-ajuns să sun la un muzeu ca să descopăr că toată legenda era țesută în jurul unei piese care nu fusese niciodată acolo.

Pe de altă parte, era important să nu neglijez misterul și frumusețea fiecărei bijuterii. Căci ele sunt fascinante în sine, prin povestea lor și prin rolul jucat în destinul proprietarilor și în cel al mersului lumii.

Și nu toate au fost dintotdeauna „blestamate“. De pildă, diamantul Sancy și rubinul Prințului Negru au fost considerate generații la rând talismane protectoare: regi, principii și duci le-au purtat în bătălii, încrezători în puterea mistică pe care le-o atribuiau care i-ar fi apărat de durere, boală și moarte. În prezent, ambele nestemate se odihnesc, strict protejate, dar la vremea lor au asistat la trădări, spolieri și războaie. Aveau să treacă secole până când cineva să decidă că puterea lor nu era benignă, ci letală, și așa sunt văzute până în ziua de azi.

În alte cazuri, precum al colierului reginei Maria Antoaneta, viața i-a fost atât de efemeră că nici n-a fost timp să i se atribuie vreun blestem. Și totuși, puține bijuterii descrise în carte au avut o forță atât de distructivă, în stare să răstoarne o monarhie și să instaureze o nouă ordine care avea să clatine vechile temelii ale Europei.

Dar toate au avut mai multe vieți, sau una singură în care au încăput și alte vieți. Au făcut parte din coliere, embleme, spade și coroane, una s-a ascuns și a reapărut la pieptul unui mare dog danez.

Altele au fost transformate, micșorate sau modificate până a nu mai semăna cu originalul. Însă majoritatea au rămas neschimbate, și-au păstrat intact spiritul original și esența inițială. Și aproape mereu au fost tratate cu cea mai mare atenție și grijă, respectând proprietățile unice ale fiecărei pietre, ca și cum bijutierul ar fi perceput în inima ei ceva unic și viu, care trebuia păstrat, evidențiat și protejat.

Au supraviețuit războaielor, revoluțiilor, jafurilor, furturilor, incendiilor. Au dăinuit după prăbușirea dinastiilor, imperiilor și regatelor. Aproape toate au ajuns până la noi în ciuda veacurilor și a distanțelor, trecând printr-un noian de aventuri și peripeții. Altele au dispărut, poate că pentru totdeauna, deși „totdeauna“ are semnificații diferite când vorbim despre ceva creat pentru a sfida eternitatea. Aceleași frumusețe care le face să fie jinduite le și apără de distrugere. Iar pentru a pune mâna pe ele, unii n-au ezitat să trădeze, să fure, să asasineze, ba chiar să provoace răsturnări și să declare războaie.

Neîndoielnic, este vorba de latura întunecată a omului dispus la orice pentru a le avea și care a avut o contribuție majoră la țeserea legendei negre ce învăluie aceste bijuterii. Dar ce le face să fie atât de valoroase? Poate frumusețea lor, indiscutabilă. Sau raritatea lor. Multe nestemate blestemate se numără printre cele mai frumoase și perfecte

din lume, precum diamantul Regent sau diamantul Hope. Sau poate faptul că reprezintă un simbol de putere, mereu legat de împărați, regi, nobili, ba chiar zei și sfinți.

Totuși, secretul lor ar putea sta în ceva străvechi, ancestral: forța propriilor istorii și felul în care acestea redau istoria omenirii înseși. Într-adevăr, fiecare ne vorbește despre lăcomia celor care nu s-au dat în lături de la nimic pentru a le avea. Orbiți de bogăția și de starea socială înaltă pe care o reprezentau, mulți n-au ezitat să folosească violența, uneori cu consecințe devastatoare, vădindu-și astfel latura cea mai sinistră a ființei omenești.

De asemenea, ambiția se afla în spatele multor mișcări care au purtat bijuteriile dintr-o mână în alta, nu degeaba a le poseda reprezenta un simbol de autoritate, procedență regală sau chiar divină. Ce guvernant n-ar fi fost gata să pună mâna pe un obiect care să reprezinte toate acestea la un loc?

Dar, în același timp, ele ne vorbesc și despre căutarea eternă a frumuseții, de capacitatea noastră de a o crea și a ne emoționa înaintea ei. Despre calitatea intrinsec umană de a găsi puritatea în locurile cele mai nebănuite. Despre lupta noastră neostoită de a atinge perfecțiunea, chiar în situații adverse.

Istoria bijuteriilor blestemate este și istoria umanității noastre; a o descoperi înseamnă a cunoaște un pic mai bine natura, psihicul uman și pe noi înșine.

Fiecare dintre bijuteriile prezentate în aceste pagini a alterat destinul celor care le-au posedat și, în unele cazuri, soarta unei națiuni, a unui imperiu sau a unui continent. De fapt, Istoria însăși ar putea fi interpretată prin ele, urmărind traseul proprietarilor. Împărați, regi, regine, nobili, multimilionari și actrițe de cinema și-au întrețesut destinele fără s-o știe, ca într-un covor invizibil țesut de-a lungul secolelor.

Veți citi istoria acestor bijuterii blestemate, dar și, mai ales, pe cea a bărbaților și femeilor care le-au jinduit, le-au iubit și care au suferit consecințe teribile.

Deși, în definitiv, povestea nu se află decât la început.